

V Bruseli 4. decembra 2023
(OR. en)

16327/23

ENFOPOL 529
CRIMORG 203
COSI 241
JAI 1611

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Dátum:	4. decembra 2023
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	15327/23
Predmet:	Závery Rady o ďalšom postupe v oblasti predchádzania trestnej činnosti v Európe – Závery Rady (4. decembra 2023)

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o ďalšom postupe v oblasti predchádzania trestnej činnosti v Európe, ktoré Rada (spravodlivosť a vnútorné veci) schválila na svojom 3 992. zasadnutí 4. decembra 2023.

Závery Rady o ďalšom postupe v oblasti predchádzania trestnej činnosti v Európe

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

UZNÁVAJÚC, že organizovaná trestná činnosť je významnou hrozbou pre európskych občanov, podniky a štátne inštitúcie, ako aj pre hospodárstvo ako celok a vyžaduje si reakciu zo strany EÚ;

KONŠTATUJÚC, že antisociálne správanie môže ďalej viesť k trestnej činnosti a bežná trestná činnosť môže mať priamu súvislosť s organizovanou trestnou činnosťou;

ZDÔRAŇUJÚC, že akákoľvek reakcia na trestnú činnosť by mala mať formu celostného prístupu a že jeho neoddeliteľnou súčasťou je predchádzanie trestnej činnosti;

S VEDOMÍM, že Európska sieť na predchádzanie trestnej činnosti (EUCPN) vymedzuje predchádzanie trestnej činnosti ako eticky prijateľné činnosti založené na dôkazoch zamerané na zníženie rizika výskytu trestnej činnosti a jej škodlivých dôsledkov s konečným cieľom pracovať na zlepšení kvality života a bezpečnosti jednotlivcov, skupín a komunít;

POZNAMENÁVAJÚC, že prevencia je už neoddeliteľnou súčasťou politiky EÚ vo viacerých špecifických oblastiach politiky, ako je organizovaná trestná činnosť, počítačová kriminalita, boj proti radikalizácii, trestné činy proti životnému prostrediu, drogy, obchodovanie s ľuďmi, sexuálne zneužívanie detí, domáce násilie a strelné zbrane;

S VEDOMÍM, že sa jednotlivé členské štáty líšia, pokiaľ ide o uplatňované preventívne modely na miestnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni a že článok 84 ZFEÚ umožňuje Európskemu parlamentu a Rade ustanoviť opatrenia na povzbudenie a podporu činnosti členských štátov v oblasti predchádzania trestnej činnosti, pričom je vylúčená akákoľvek harmonizácia zákonov a iných právnych predpisov členských štátov;

ODVOLÁVAJÚC sa na oznámenie z roku 2004 s názvom „Predchádzanie trestnej činnosti v Európskej únii“¹, v ktorom sa zdôrazňuje kľúčová úloha, ktorú zohrávajú regionálne a miestne orgány (v ideálnom prípade podporované vnútroštátnymi orgánmi) pri predchádzaní trestnej činnosti, ako aj význam spolupráce na úrovni EÚ pri uľahčovaní a poskytovaní príslušnej podpory tomuto boju bez ohľadu na vnútroštátne politiky členských štátov;

BERÚC DO ÚVAHY závery Rady z roku 2016 o administratívnom prístupe k predchádzaniu závažnej a organizovanej trestnej činnosti a boju proti nej², v ktorých sa zdôrazňuje potreba rozvíjať a zlepšovať administratívny prístup k predchádzaniu trestnej činnosti, najmä závažnej a organizovanej trestnej činnosti, a boju proti nej, a v ktorých sa stanovuje súbor opatrení, ktoré majú členské štáty, agentúry EÚ a Komisia ďalej rozvíjať, ako aj zdôrazňujúc potrebu spolupráce medzi Európskou sieťou na predchádzanie trestnej činnosti (EUCPN) a Európskou sieťou pre administratívny prístup (ENAA);

ODVOLÁVAJÚC sa na Štokholmský program z roku 2009 (Európska rada v roku 2010), v ktorom sa zdôrazňuje, že najúčinnéšie preventívne opatrenia sú opatrenia zamerané na správanie, ktoré vyvoláva pocit neistoty, zdôrazňuje, že občania EÚ „majú podobné skúsenosti a sú vo svojom každodennom živote podobným spôsobom ovplyvňovaní trestnou činnosťou a súvisiacou neistotou“ (4.3.2), a uznáva rastúce prepojenie medzi miestnou trestnou činnosťou a závažnejšími formami nadnárodnej trestnej činnosti³;

ZDÔRAZŇUJÚC, že v Štokholmskom programe sa stanovuje zriadenie strediska pre predchádzanie trestnej činnosti (OPC), ktoré by malo zahrnúť EUCPN alebo ju nahradiť, s úlohou okrem iného podporovať členské štáty a inštitúcie Únie v procese prijímania preventívnych opatrení a výmeny najlepších postupov a zároveň zohľadniť závery hodnotenia Komisie z roku 2012⁴;

¹ Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu s názvom Predchádzanie trestnej činnosti v Európskej únii. COM(2004) 165 final.

² 9935/16, 9. júna 2016.

³ 2010/C 115 E/01.

⁴ COM(2012) 717 final.

ODVOLÁVAJÚC sa na Kjótske vyhlásenie UNODC (2021)⁵ o pokroku v oblasti predchádzania trestnej činnosti, trestnej justície a právneho štátu, v ktorom sa zdôrazňuje význam rozvoja, vykonávania a hodnotenia stratégií predchádzania trestnej činnosti vrátane ich účinnosti, ktoré riešia príčiny vrátane základných príčin a rizikové faktory, v dôsledku ktorých sú rôzne segmenty spoločnosti zraniteľnejšie voči trestnej činnosti, a výmeny najlepších postupov na posilnenie našej kapacity; zriadenie stáleho ústredného orgánu na vládnej úrovni zodpovedného za vykonávanie politik predchádzania trestnej činnosti, ako aj vytváranie partnerstiev medzi agentúrami a koordináciu činností na miestnej úrovni prostredníctvom akčného plánu;

BERÚC DO ÚVAHY oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade o stratégii Európskej únie pre bezpečnostnú úniu (2020 – 2025)⁶, v ktorej sa stanovuje prístup k bezpečnosti, ktorý zahŕňa spoločnosť ako celok a ktorý môže účinne reagovať na rýchlo sa meniace prostredie hrozieb s cieľom riešiť digitálne a fyzické riziká integrovaným spôsobom v celom ekosystéme bezpečnostnej únie;

POZNAMENÁVAJÚC, že Komisia sa v stratégii na boj proti organizovanej trestnej činnosti⁷ zameriava na posilnenie výmeny poznatkov a najlepších postupov v oblasti predchádzania trestnej činnosti prostredníctvom Európskej siete na predchádzanie trestnej činnosti;

KONŠTATUJÚC, že podľa cieľov viacročnej stratégie EUCPN na roky 2021 – 2025⁸ sa úloha siete neobmedzuje na výmenu informácií, ale zahŕňa aj vytváranie a podporu účinných opatrení na miestnej a vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ v oblasti predchádzania trestnej činnosti;

⁵ Úrad Organizácie Spojených národov pre drogy a kriminalitu, máj 2021, Kjótske vyhlásenie o pokroku v oblasti predchádzania trestnej činnosti, trestnej justície a právneho štátu: na ceste k splneniu Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj.

⁶ COM(2020) 605 final.

⁷ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o stratégii EÚ na boj proti organizovanej trestnej činnosti na roky 2021 – 2025, COM(2021) 170 final.

⁸ Viacročná stratégia EUCPN na roky 2021 – 2025 prijatá 2. decembra 2020.

BERÚC DO ÚVAHY odporúčania a závery hodnotiacej správy Európskej komisie za rok 2023 týkajúcej sa Európskej siete na predchádzanie trestnej činnosti (EUCPN)⁹, v ktorej sa považuje za mimoriadne dôležité investovať do politík a nástrojov na predchádzanie trestnej činnosti, a že EUCPN poskytuje pridanú hodnotu EÚ, keďže tvorcom politík a odborníkom z praxe v celej EÚ ponúka prístup k poznatkom o predchádzaní trestnej činnosti a uľahčuje výmenu najlepších postupov medzi tvorcami politík a odborníkmi z rôznych členských štátov EÚ;

KONŠTATUJÚC, že hodnotenie preukázalo, že existuje niekoľko faktorov, ktoré bránia sieti dosiahnuť svoj plný potenciál, predovšetkým nedostatočný dosah jej členov na tvorcov politík a odborníkov z praxe, najmä na miestnej úrovni, dostatočne cieleňé usmernenia a podpora riešenia osobitných potrieb príslušných zainteresovaných strán a nedostatok synergií medzi činnosťami siete a inými preventívnymi iniciatívami na úrovni EÚ;

BERÚC NA VEDOMIE pridanú hodnotu, ktorú by mohli priniesť spoločné horizontálne strategické ciele týkajúce sa vykonávania operačného akčného plánu Európskej multidisciplinárnej platformy proti hrozbám trestnej činnosti (EMPACT) na rok 2022¹⁰, najmä spoločný horizontálny strategický cieľ (CHSG) č. 7: „predchádzanie trestnej činnosti, zvyšovanie informovanosti a znižovanie škôd, včasná identifikácia obetí a pomoc obetiam“, ktorý koordinuje EUCPN, a spoločný horizontálny strategický cieľ (CHSG) č. 9: „administratívny prístup“, ktorý koordinuje ENAA ako doplnkový spôsob predchádzania zneužívaniu právnej infraštruktúry a boja proti nemu spoluprácou viacerých agentúr na základe výmeny informácií a prijímania opatrení vytvárajúcich prekážky¹¹, a to s cieľom zabrániť využívaniu tejto právnej infraštruktúry páchatel'mi trestnej činnosti;

ZDÔRAŽŇUJÚC, že je potrebné ďalej zlepšovať a formalizovať spoluprácu medzi príslušnými orgánmi EÚ a vnútroštátnymi orgánmi s cieľom predchádzať organizovanej trestnej činnosti a bojovať proti nej, a to navyše k už existujúcej spolupráci členských štátov v oblasti presadzovania práva a justičnej spolupráce,

DOSPELA K ZÁVERU, ŽE JE POTREBNÉ ZLEPŠIŤ VNÚTORNÉ FUNGOVANIE EURÓPSKEJ SIETE NA PREDCHÁDZANIE TRESTNEJ ČINNOSTI A ĎALEJ ZLEPŠOVAŤ PREDCHÁDZANIE TRESTNEJ ČINNOSTI NA MIESTNEJ, REGIONÁLNEJ, VNÚTROŠTÁTNEJ A EURÓPSKEJ ÚROVNI.

⁹ SWD(2023) 202 final.

¹⁰ 14378/22, Brusel, 7. novembra 2022.

¹¹ Vymedzenie pojmu, na ktorom sa dohodla ENAA 8. novembra 2019.

VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY, ABY:

1. optimálne využívali a zlepšovali spoluprácu aktívnou účasťou v rámci Európskej siete pre administratívny prístup (ENAA) a Európskej siete na predchádzanie trestnej činnosti (EUCPN), čím sa posilňuje úloha národných zástupcov a kontaktných miest, aby sa dosiahol celkový cieľ EUCPN v súlade s rozhodnutím Rady 2009/902/SVV¹²;
2. preskúmali vypracovanie alebo aktualizáciu vnútroštátnych stratégií predchádzania trestnej činnosti alebo súvisiacich dokumentov s cieľom posilniť a rozvíjať prácu v oblasti predchádzania trestnej činnosti v celej spoločnosti, a to nielen v rámci súdneho systému, ale aj medzi ostatnými zúčastnenými aktérmi, s cieľom zabezpečiť multidisciplinárny prístup a zapojenie viacerých zainteresovaných strán a zároveň zahrnúť príslušné aspekty administratívneho prístupu;
3. vykonávali špecifickú a špecializovanú prácu v oblasti predchádzania trestnej činnosti s cieľom:
 - a) dohliadať na vypracovanie a vykonávanie osobitných stratégií na predchádzanie trestnej činnosti a koordinovať vykonávanie opatrení príslušných vnútroštátnych, regionálnych a miestnych zainteresovaných strán, ako aj organizácií občianskej spoločnosti pôsobiacich v tejto oblasti;
 - b) podporovať a rozvíjať činnosti na predchádzanie trestnej činnosti na miestnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni využitím prístupu založeného na dôkazoch;
 - c) podporovať účasť a spoluprácu univerzít, verejných a súkromných subjektov alebo inštitúcií a popredných akademických osobností pri rozvoji a vykonávaní preventívnych činností a funkcií;

¹² Rozhodnutie Rady 2009/902/SVV z 30. novembra 2009 o vytvorení Európskej siete na predchádzanie trestnej činnosti (EUPCN) a o zrušení rozhodnutia 2001/427/SVV, Ú. v. EÚ L 321, 8.12.2009, s. 44 – 46. Pozri najmä článok 6 ods. 5, v ktorom sa uvádza, že „*Národný zástupca podporuje činnosti siete na vnútroštátnej a miestnej úrovni a uľahčuje poskytovanie, udržiavanie a výmenu materiálov týkajúcich sa predchádzania trestnej činnosti medzi jeho členským štátom a sieťou*“, a článok 6 ods. 6, v ktorom sa uvádza, že „*Kontaktné miesta pomáhajú národným zástupcom pri výmene vnútroštátnych informácií týkajúcich sa predchádzania trestnej činnosti a odborných skúseností v rámci siete.*“

- d) posilniť funkcie kontaktných miest vo vzťahu k činnostiam rôznych sietí a fór, ako sú EUCPN, ENAA, národné rady na predchádzanie trestnej činnosti a iné fóra¹³, s cieľom zlepšiť koordináciu sietí odborníkov v tejto oblasti.

VYZÝVA SEKRETARIÁT EURÓPSKEJ SIETE NA PREDCHÁDZANIE TRESTNEJ ČINNOSTI (EUCPN), ABY:

4. poskytol národným zástupcom a kontaktným miestam určeným v súlade s rozhodnutím Rady o EUCPN potrebnú podporu pri plnení ich úloh stanovených v rozhodnutí Rady;
5. zameral svoje opatrenia na priority a potreby členských štátov a zosúladil ich s prihliadnutím na príslušné posúdenia hrozieb na vnútroštátnej úrovni, ako aj na vývoj na úrovni EÚ;
6. prehľbil dôkazovú základňu pre opatrenia na predchádzanie trestnej činnosti posúdením účinnosti a vplyvu príslušných preventívnych opatrení a podporou členských štátov pri vykonávaní overených a účinných opatrení na predchádzanie trestnej činnosti;
7. upevnil pracovné vzťahy v rámci platformy EMPACT, najmä s realizátorom platformy EMPACT a agentúrami EÚ s cieľom aktívne prispievať k začleňovaniu predchádzania trestnej činnosti (a to aj ako koordinátora spoločných horizontálnych strategických cieľov (CHSG) č. 7 a 9);
8. sprostredkoval pravidelnú koordináciu a komunikáciu špecializovaných odborníkov na predchádzanie trestnej činnosti z akademickej obce, občianskej spoločnosti a miestnych orgánov prostredníctvom národných zástupcov EUCPN a národných zástupcov ENAA s cieľom uľahčiť výmenu poznatkov, najlepších postupov a odborných znalostí medzi členskými štátmi, a aby sa tak účinne predchádzalo trestnej činnosti a bojovalo proti nej;
9. realizoval program odbornej prípravy, ktorý sa bude zaoberať potrebami členských štátov v oblasti predchádzania trestnej činnosti s cieľom posilniť schopnosti členských štátov účinne predchádzať trestnej činnosti a bojovať proti nej; monitoroval a hodnotil vykonávané opatrenia a dôležitosť vypracovania preventívnych opatrení z pohľadu verejnosti, najmä mladých ľudí.

¹³ Napríklad Európske fórum pre bezpečnosť v mestách (EFUS).

VYZÝVA EURÓPSKU KOMISIU, ABY:

10. pri vykonávaní existujúcej stratégie a pri preskúmaní stratégie v budúcnosti s cieľom vypracovať komplexnú stratégiu EÚ na predchádzanie trestnej činnosti posilnila pilier predchádzania trestnej činnosti v rámci stratégie EÚ proti organizovanej trestnej činnosti;
11. zabezpečila potrebné finančné prostriedky na podporu a posilnenie funkcie EUCPN a ENAA ako európskeho centra na predchádzanie trestnej činnosti, ktoré je schopné poskytovať poradenstvo a podporu inštitúciám a orgánom EÚ a členským štátom v oblasti predchádzania trestnej činnosti;
12. zvážila a preskúmala dlhodobé riešenie pre sekretariát EUCPN s cieľom zabezpečiť jeho udržateľnosť a stabilitu vrátane jeho rozvoja ako strediska pre predchádzanie trestnej činnosti (OPC) a rozšírenia jeho kapacít na:
 - a) zhromažďovanie, analýzu a šírenie poznatkov o trestnej činnosti (vrátane štatistík) a predchádzaní trestnej činnosti v konkrétnych oblastiach politiky v rôznych členských štátoch, ktoré poskytujú celkový obraz o opatreniach na predchádzanie trestnej činnosti v EÚ vrátane nových trendov;
 - b) vypracovanie spoločného súboru kľúčových ukazovateľov predchádzania trestnej činnosti na úrovni EÚ s podporou siete kontaktných miest v každej krajine na účely zberu údajov;
 - c) poskytovanie poradenstva a podpory členským štátom a inštitúciám EÚ pri prijímaní a vykonávaní preventívnych opatrení a výmene osvedčených postupov;
13. uľahčovala užšiu spoluprácu medzi EUCPN a ENAA, ako aj medzi inými príslušnými organizáciami, ako je Európske fórum pre bezpečnosť v mestách (EFUS) a iniciatívy, projekty a siete EÚ, s cieľom kombinovať poznatky a vytvárať synergie pri rozvoji a šírení poznatkov a najlepších postupov.

**VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY A AGENTÚRY PRE SPRAVODLIVOSŤ A VNÚTORNÉ
VECI, ABY:**

14. zvážili rozšírenie činností odbornej prípravy na základe poznatkov získaných v rámci EUCPN a ENAA s cieľom prispôsobiť odbornú prípravu a prípadové štúdie pre multidisciplinárne skupiny odborníkov pracujúcich v oblasti predchádzania trestnej činnosti s využitím kapacít agentúry CEPOL;
15. zvážili zintenzívnenie činností odbornej prípravy v oblasti predchádzania trestnej činnosti na podporu vykonávania spoločného horizontálneho strategického cieľa č. 7 „predchádzanie trestnej činnosti a znižovanie škôd, zvyšovanie informovanosti, pomoc obetiam“ a spoločného horizontálneho strategického cieľa č. 9 „administratívny prístup“, stratégií a akčných plánov na predchádzanie trestnej činnosti, opierajúc sa okrem iného o CEPOL a EUCPN, ENAA, ako aj platformu EMPACT;
16. preskúmali možnosť rozšírenia okruhu partnerov mimo komunity presadzovania práva s cieľom rozšíriť multidisciplinárny aspekt platformy EMPACT, čím sa posilnia možnosti vykonávania rôznych druhov opatrení na predchádzanie trestnej činnosti.

POVERUJE výbor COSI, aby v rámci svojho mandátu koordinoval, podporoval, monitoroval a posudzoval vykonávanie opatrení podľa týchto záverov Rady.

VYZÝVA PREDSEDNÍCTVO, aby Rade alebo príslušnému prípravnému orgánu Rady predložilo správu o pokroku vo vykonávaní opatrení podľa týchto záverov Rady a zároveň zdôraznilo zostávajúce nedostatky.